

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету туризму
та міжнародних комунікацій
доц.,к.г.н. Габчак Н.Ф.
« » _____ 2021 р.

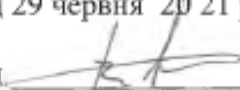
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГІКА**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа 242 Туризм
Освітня програма	Готельно-ресторанна справа Туризм
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

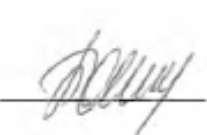
Робоча програма навчальної дисципліни «Логіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 24 Сфера обслуговування за спеціальностями 241 Готельно-ресторанна справа та 242 Туризм, освітньо-професійних програм «Готельно-ресторанний бізнес» і «Туризм».

Розробник: доц., к.філ.н. Ханас У.Я., доцент кафедри філософії

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії
протокол № 11 від 29 червня 20 21 р.

Завідувач кафедри доц., к.філос.н. Левкулич В.В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук
протокол № 8 від 01 липня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії доц., к.пед.н. Попадич О.О.

© Ханас У.Я., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р..

**1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛОГІКА»**

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма Навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 год аудиторних – 30 год самостійної роботи студента – 60 год	4-й	3-й
	Лекції:	
	16 год	8 год
	Практичні (семінарські):	
	14 год	-
Вид підсумкового контролю: комплексний	Лабораторні:-	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	60 год	82 год

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГІКА»

Метою вивчення навчальної дисципліни «Логіка» є формування теоретичних і практичних компетентностей з питань логічного аналізу природної мови; формулювання суджень і умовиводів, спираючись на закони логіки; правил аргументованого ведення полеміки та ділової комунікації.

Основними завданнями дисципліни «Логіка», що забезпечують досягнення мети та формування програмних результатів навчання є наступні:

1. ознайомити студентів з предметом і особливостями логіки як науки;
2. охарактеризувати історичне становлення логіки як частини філософського знання;
3. проаналізувати зв'язок між формальною та символічною логікою;
4. з'ясувати основні закони і принципи логічного мислення;
5. розкрити зміст:
  - основних форм мислення: поняття, судження, умовиводів та їх видів;
  - загальних правил і вимог доведення і спростування, які розкривають сутність логічної аргументації;
  - основних методів та прийомів раціонального опрацювання інформації;
6. визначити логічні особливості ділового спілкування;
7. навчити витлумачувати професійні тексти;
8. підняти логічну культуру студентів на належний рівень.

Відповідно до освітніх програм «Туризм» і «Готельно-ресторанний бізнес», вивчення дисципліни «Логіка» (ВБ 1) сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність

- ✓ ІК Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності(ЗК) ОП «Туризм»

- ✓ ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ✓ ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
- ✓ ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ✓ ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові компетентності) (СК) ОП «Туризм»

- ✓ СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
- ✓ СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з

ними ефективні комунікації.

- ✓ **СК21.** Розробляти рекомендації для державних органів влади та органів місцевого самоврядування у сфері контролю за туристичною діяльністю.

Загальні компетентності (ЗК) ОП «Готельно-ресторанний бізнес»

- ✓ **ЗК01.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння сутності та принципів розвитку суспільства, природи і мислення та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань, вести здоровий спосіб життя.
- ✓ **ЗК03.** Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу, синтезу, встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами, прогнозування й оцінки.
- ✓ **ЗК06.** Навички використання інформаційних технологій, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ✓ **ЗК11.** Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій в невизначених ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (ФК) ОП «Готельно-ресторанний бізнес»

- ✓ **СК02.** Здатність аналізувати тенденції і перспективи розвитку національного та світового ринків сфери обслуговування, встановлювати взаємозв'язок між розвитком індустрії гостинності та соціально-економічними процесами у країні, виокремлювати фактори ризику.
- ✓ **СК04.** Здатність розробляти рекомендації для державних органів влади та органів місцевого самоврядування у сфері контролю за діяльністю у галузі гостинності.
- ✓ **СК11.** Розробляти, обґрунтовувати та впроваджувати стратегію зовнішньоекономічної діяльності підприємств індустрії гостинності.
- СК13.** Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.
- ✓ **СК14.** Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГІКА»

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Логіка» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітніх програм «Туризм» і «Готельно-ресторанний бізнес»:

ОК 1.1 Історія та культура України

ОК 1.3 Основи наукових досліджень

ОК 1.5 Ділова українська мова

ОК 1.6 Філософія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітніх програм «Туризм» і «Готельно-ресторанний бізнес», вивчення навчальної дисципліни «Логіка» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
ОП «Туризм»	
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	ПР02.
Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	ПР12.
Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	ПР18.
Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	ПР19.
Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.	ПР20.
Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	ПР21.
ОП «Готельно-ресторанний бізнес»	
Вміти застосовувати на практиці знання предметної області й суміжних наук та управляти своїм навчанням у професійній сфері індустрії гостинності.	ПР03.
Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території та визначати стратегії його розвитку.	ПР04.
Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	ПР18.
Виявляти проблемні ситуації та прогнозувати ймовірні ризики.	ПР19.
Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.	ПР21.
Застосовувати навички ефективного спілкування зі споживачами послуг індустрії гостинності.	ПР22.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Логіка»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
Знати основний зміст усіх тем; актуальні проблеми традиційної логіки, їх значення для професійної діяльності; основні історичні етапи розвитку логіки та її функцій; базові поняття, принципи, правила та закони логіки.	ПР02., ПР03.
Розуміти сутність логіки	ПР02., ПР03.
Володіти навичками критичного мислення, аналізу та синтезу	ПР21., ПР18.
Вміти давати визначення поняттям і термінам; здійснювати класифікацію понять відповідно до вимог логіки; виявляти логічні помилки у міркуваннях та усувати їх; використовувати логіку у професійній діяльності	ПР03., ПР04.
Формулювати тези, гіпотези й ідеї та підбирати аргументацію для їх підтвердження чи спростування	ПР04., ПР18., ПР19., ПР21.
Вміти логічно та коректно доводити, обґрунтовувати та переконувати, для прийняття управлінських рішень	ПР19., ПР18. ПР21.

Вміти застосовувати правила та закони логічного мислення для комунікації, проведення дискусій, ділових переговорів	ПР12., ПР18., ПР22.
Аналізувати тексти та іншу інформацію, логіку процесів, соціально-економічні явища	ПР19., ПР21.
Оцінювати правильність визначень, класифікацій, суджень, умовиводів, висновків, інформації, ідей і аргументації	ПР19., ПР21.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до положень «Про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет»» (п.5.2, 5.3), «Про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» затверджених наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. та «Про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ» за кредитно-модульною системою» затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 503/01-17 від 03.03.2015 р. (п.2.2.).

Перевірка рівня навчальних досягнень студентів з дисципліни «Логіка» здійснюється на основі результатів **модульних та підсумкового (екзамен) контролів**.

Для оцінювання знань студентів будуть використані наступні групи методів контролю:

1. Методи усного контролю (відповідь студента на окреме питання теми у індивідуальній та фронтальній формах; бесіда під час роз'яснення проблемного питання; усна доповідь; захист реферату або презентації).
2. Письмовий контроль (виконання практичних завдань та індивідуальної роботи; поточна контрольна робота, модульна контрольна робота).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Модульний контроль складається з **поточного контролю та модульного контрольного оцінювання**. Упродовж семестру проводяться один модульний контроль, обов'язковий для всіх студентів. Модульний контроль (МК) включає навчальний матеріал всіх змістових модулів і тем, таблиця 2. У цій таблиці наведено також максимальну кількість балів з кожної теми, яку може отримати студент. Після проведення останнього заняття, відповідно до розкладу, проводиться модульна контрольна робота.

Поточний контроль знань здійснюється за такими складовими: перевірка знань студента на семінарських заняттях, контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи. Кожен вид навчальної роботи студента оцінюється певною кількістю балів відповідно до нижче наведених **основних критеріїв**. Сумарна кількість балів за кожен вид навчальної діяльності наведена в таблиці 1.

Оцінюються:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях, вміння обґрунтовувати та відстоювати свою думку;
- виконання практичних завдань;
- поточна контрольна робота;
- контрольні тестування;
- підготовка рефератів та їх захист;
- підготовка усних доповідей;
- підготовка презентації та її захист.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 60 балів.

Таблиця 1.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни		
Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль	
	К-сть	Максимальна кількість балів (сумарна)
Семінарські заняття	7	24
Письмове тестування / поточна контрольна робота	7	14
Практичні завдання	6	12
Реферат / усна доповідь	1	5
Презентація	1	5
Модульна контрольна робота	1	40
Разом		100

Модульне контрольне оцінювання (МКО) проводиться в письмовій формі. Завдання для МКО включає два теоретичні питання (кожне оцінюється max 10 балів), 5 практичних завдань (max 10 балів) і десять тестових завдань (max 10 балів). **Максимальна кількість балів за МКО – 40.**

Сумарна кількість балів модульного контролю – 100 балів (таб. 2).

Таблиця 2.

Розподіл балів, які отримують студенти								
Поточне оцінювання та індивідуальна робота								Сума
Модуль 1								
Поточне оцінювання								60
T1 5 б.	T2 5 б.	T3 10 б.	T4 10 б.	T5 7 б.	T6 10б.	T7 7 б.	T8 6 б.	
Модульне контрольне оцінювання								40
Разом за модуль								100
Підсумкове оцінювання (залік)								100

Допуск студента до підсумкового контролю знань здійснюється відповідно до діючих в університеті вище зазначених положень.

Підсумковий контроль (залік) проводиться у відповідності розкладу заліково-екзаменаційної сесії, в комплексній (або усній) формі.

Підсумковий контроль проводиться за навчальним матеріалом, визначеним цією робочою навчальною програмою у повному обсязі. До залікового білету включено три теоретичні питання і 5 практичних завдань.

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Бали, отримані студентом конвертуються в підсумкову оцінку з дисципліни у відповідності до шкали оцінювання (таблиця 3).

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- характер відповідей на поставлені питання (вичерпність, чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння оперувати фаховою інформацією, і насамперед визначеною обсягом програми цієї навчальної дисципліни;
- вміння аналізувати достовірність отриманих результатів;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- здатність формулювати власні аналітичні висновки та оцінки різних аспектів предмету вивчення цієї дисципліни.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Закони і форми правильного мислення

Тема 1. Предмет та значення логіки

Походження терміну «логіка», його багатозначність. Визначення логіки як науки. Мислення як предмет вивчення логіки. Форми чуттєвого пізнання: відчуття, сприйняття, уявлення. Характерні риси абстрактного мислення. Форми абстрактного мислення: поняття, судження, умовивід. Логіка і мова. Поняття штучної мови. Метод формалізації: його логічна сутність, можливості та широти його використання.

Форма і зміст думки. Істинність думки і формальна правильність міркувань.

Поняття «культура мислення». Фактори, що впливають на рівень логічної культури. Поняття «здорового глузду». Теоретичне і практичне значення логіки для працівників сфери послуг.

Тема 2. Історичний розвиток логіки

Логіка Стародавньої Індії. Основні періоди розвитку індійської логіки. Розвиток логіки в Стародавній Греції. Логічне вчення Аристотеля. Особливості логіки стоїків. Характерні ознаки схоластичної логіки. Індуктивний метод Ф.Бекона та дедуктивний метод Р.Декарта. Значення вчення Г.Ляйбніца для розвитку сучасної формальної логіки. Класична і неklasична сучасна логіка.

Тема 3. Поняття як форма мислення

Визначення поняття, як форми мислення. Ознака, види ознак. Логічні прийоми формування понять: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення. Поняття і слово. Відмінності між поняттям і словом. Зміст та обсяг поняття. Невизначені (розмиті) поняття. Елементи теорії множин. Закон оберненого відношення між змістом і обсягом. Види понять. Логічні відношення між поняттями за змістом і обсягом. Визначення логічних відношень за допомогою колових схем Ейлера.

Логічні операції над поняттями. Обмеження і узагальнення понять. Дефініція (визначення) поняття. Види визначень: номінальні та реальні; явні та наявні. Правила визначення поняття.

Операції над обсягами понять як множинами (доповнення, перетин, об'єднання, різниця обсягів). Поділ поняття як логічна операція. Види поділу. Правила поділу. Розчленування цілого на частини і класифікація.

Дихотомічний поділ. Класифікація. Помилки, що виникають при порушенні правил визначення понять.

Тема 4. Судження як форма мислення

Визначення судження. Судження і речення. Просте і складне судження, їх види та структура. Кількісна і якісна характеристика атрибутивних суджень. Розподіленість термінів у судженні. Поняття про логічні відношення між простими судженнями. Відношення еквівалентності. Відношення часткової сумісності. Відношення підпорядкування. Відношення підпорядкування. Відношення протилежності. Відношення суперечності. Логічний квадрат.

Поняття складного висловлювання. Види складних висловлювань. Логічні сполучники та логічні операції. Кон'юнкція, слабка і сильна диз'юнкція, імплікація, еквіваленція. Принципи формалізації складних суджень. Таблиці істинності.

Поділ суджень за модальністю.

Запитання. Логічно коректні і логічно некоректні запитання та відповіді на них.

Тема 5. Основні закони логіки.

Загальна характеристика законів логіки. Природні закони, нормативні закони, закони логіки.

Формально-логічний закон як тотожно-істинна формула. Логічний закон, логічне протиріччя, висловлювання, що виконується. Метод таблиць істинності як один із спеціальних методів виявлення законів логіки за їхньою формальною структурою.

Основні принципи правильного мислення.

Закон тотожності. Помилки, що виникають при порушенні закону тотожності.

Закон суперечності. Суть принципу несуперечності і особливості його реалізації в законі суперечності.

Закон виключеного третього. Принцип логічної послідовності логічних висловлювань. Закон виключеного третього та бівалентна семантика традиційної логіки.

Закон достатньої підстави. Принцип обґрунтованості.

Взаємозв'язок законів логіки. Застосування логічних законів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Логічні основи теорії аргументації

Тема 6. Умовивід

Визначення умовиводу. Значення умовиводу. Структура. Типологія умовиводів. Демонстративні та недемонстративні умовиводи. Простий категоричний силогізм. Фігури та модуси простого категоричного силогізму. Загальні та спеціальні правила простого категоричного силогізму. Скорочені, складні і складноскорочені силогізми (ентимеми, полісилогізми, сорити, епіхейрема).

Умовні силогізми, їх різновиди. Розділові умовиводи.

Дедукція і редукція.

Індуктивні умовиводи. Повна і неповна індукція. Види неповної індукції: популярна і наукова. Методи знаходження причинних зв'язків.

Аналогія. Терміни аналогії. Умови підвищення ступеня імовірності висновків за аналогією.

Тема 7. Основи теорії аргументації

Поняття про аргументацію. Дедуктивна та недедуктивна аргументації.

Поняття доведення. Структура доведення: теза, аргументи, демонстрація. Основні різновиди доведення: пряме і непряме доведення. Пряме доведення в логіці висловлювань. Непряме аналогічне та непряме розділове доведення і використання при побудові слідчих версій.

Критика та її види. Спростування як окремий випадок критики.

Критика тези. Критика аргументів, критика демонстрації. Конструктивна та деструктивна критика.

Пряме спростування. Непряме спростування (аналогічне та розділове).

Правила, помітки, хитрощі в аргументації та критиці щодо тези, аргументів, демонстрації. Правила доведення і спростування. Можливі помилки при їх порушенні. Паралогізми та софізми. Парадокси та антиномії.

Тема 8. Логіка побудови та перевірки гіпотези

Визначення гіпотези. Види гіпотез. Гіпотеза як система припущень. Етапи побудови гіпотези і аналіз, фактів, синтез фактів, висунення припущення.

Роль умовиводів (дедуктивних, індуктивних за аналогією) в побудові гіпотези.

Етапи перевірки гіпотези. Верифікація та фальсифікація версій. Пряма і непряма верифікація. Емпірична та теоретична верифікація.

Пряма та непряма фальсифікація.

Логічна спільність з аргументацією наукових гіпотез.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Закони і форми правильного мислення												
Тема 1. Предмет та значення логіки	8	2	2			4	8	1				7
Тема 2. Історичний розвиток логіки	8					8	8					8
Тема 3. Поняття як форма мислення	10	2	2			6	10	1				9
Тема 4. Судження	10	4	2			4	10	2				8
Тема 5. Основні закони логіки	9	2	2			5	9	1				8
Разом за змістовим модулем 1	45	10	8			27	45	5				40
Змістовий модуль 2. Логічні основи теорії аргументації												
Тема 6. Умовивід	15	4	2			9	16	2				14
Тема 7. Основи теорії аргументації	15	1	2			12	15	0,5				14,5
Тема 8. Логіка побудови та перевірки гіпотези	15	1	2			12	14	0,5				13,5
Разом за змістовим модулем 2	45	6	6			33	45	3				42
Усього годин	90	16	14			60	90	8				82

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Предмет та значення логіки	2
2	Поняття як форма мислення	2
3	Судження	2
4	Основні закони логіки	2
5	Умовивід	2
6	Основи теорії аргументації	2
7	Логіка побудови і перевірки гіпотези	2
	Усього годин	14

6.4 Самостійна робота

№п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет та значення логіки	4
2	Історичний розвиток логіки	8
3	Поняття як форма мислення	6
4	Судження	4
5	Основні закони логіки	5
6	Умовивід	9
7	Основи теорії аргументації	12
8	Логіка побудови та перевірки гіпотези	12
	Усього годин	60

Самостійна робота є основним способом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Час, відведений для самостійної роботи студента, становить 60 години і в навчальну та індивідуальну роботу викладача не обліковується.

Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, першоджерелами, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчально-методичним комплексом тощо.

6.5 Індивідуальні завдання

У межах навчальної дисципліни «Логіка» індивідуальна робота студента є *варіативною* і включає *наступні завдання*:

- конспект із теми за заданим планом або планом, який студент розробив самостійно;
- ведення словника термінів;
- виконання заданих логічних (практичних) завдань до кожної теми або тих, які студент обрав самостійно (додатково);
- презентація або реферат з окремої теми, питання чи вузької проблематики, яку студент узгоджує з викладачем.

- **7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**
- ПК (Intel Pentium 3,2 GHz/1GB/ 160GB/ Монітор 15" TFT), проектор EPSON EB-S6.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Підручники та навчальні посібники

1. Бандурка О. М., Тягло О. В. Курс логіки. Підручник. – К.: Література ЛТД, 2002. – 160 с.
2. Гладунський В. Н. Логіка // Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2002 – 359 с.
3. Жеребкін В. Є. Логіка: підручник. – К.: Знання, 2011 – 264 с.
4. Жоль К. К. Вступ до сучасної логіки. – К.: Либідь, 2002. – 152 с.
5. Жоль К. К. Методы научного познания и логика (для юристов). Учеб. пособие. – К.: Атика, 2001.- 286 с.
6. Карамішева Н. В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посібник – К.: Знання, 2011 – 455 с.
7. Конверський А. Є. Логіка (традиційна та сучасна): Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Центр учбової літератури, 2008.
8. Конверський А. Є. Логіка: підручник. – 2-ге виправлене /А.Є. Конверський.. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. – 391 с.
9. Мозгова Н. Г. Логіка: Навч. посіб. для дистанційного навчання (Ч.ч I-II) / Мозгова Н. Г., Мозговий А. М. – 2-ге вид., розшир. Та допов. – К.: Ун-т «Україна», 2005. – 252 с.
10. Свинцов В. И. Логика. Элементарный курс для гуманитарных специальностей. – М.: Скорина, Весь мир, 1998. – 351 с.
11. Тофтул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 368 с.
12. Хоменко І. В. Логіка: Підручник для вищих навчальних закладів. – К.: Абрис, 2004. – 256 с.

8.2. Збірники вправ

1. Карамішева Н. В., Бовтач С. В. Збірник логічних завдань. – Львів, 1997.
2. Мельников В. Н. Логические задачи. – Киев – Одесса, 1990.
3. Уиллис Норман. Занимательные логические задачи/ Н.Уиллис: Пер. с англ. Е.Гупало; Ил. Д. Шарп. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ООО «Издательство Астрель», 2004. – 127с
4. Хоменко І. В. Логіка в задачах./І.В.Хоменко. К., 2012. – 284 с.
5. Хоменко І. В. Логіка. Практикум. – К., 2002.

8.3. Довідкова література

1. Ивин А.А., Никифоров А.Л. Словарь по логике. – М., 1998.
2. Философский энциклопедический словарь. – М., 1993.

8.4. Наукова література

1. Гвоздик О.І. Логічні числення: принципи побудови та застосування в юриспруденції. – К., 2003.
2. Ивин А.А. Теории аргументации. – М., 2000.
3. Карамішева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. – Львів, 2000.

8.5. Інтернет-ресурси

1. http://chitalka.info/gp_12/gp_12index.htm
2. <http://psylib.org.ua/books/ivina01/index.htm>
3. <http://www.logicus.ru/> Задачи по логике.
4. <http://www.pidruchniki.ws/logika/> Бібліотека українських підручників.